

پیوست ۲: اهداف عالی نظام علوم، تحقیقات و فناوری (بر اساس تحلیل کارشناسی)

مهم‌ترین اسناد بالادستی بررسی شده در این پیوست شامل موارد زیرند:

- ✓ اهداف آمایش سرزمین در نظام آموزش عالی
- ✓ قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت عتف
- ✓ نقشه جامع علمی کشور
- ✓ برنامه‌های ارائه شده وزیر به مجلس شورای اسلامی
- ✓ اولویت‌های مقام عالی وزارت
- ✓ سند تحول دولت مردمی
- ✓ سند چشم‌انداز ۱۴۰۴
- ✓ سیاست‌های کلی علم و فناوری
- ✓ قانون برنامه توسعه چهارم و پنجم و ششم
- ✓ سند دانشگاه اسلامی
- ✓ بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی
- ✓ سند راهبردی کشور در امور نخبگان

کد	جهت‌گیری‌های مورد انتظار وزارتخانه در خصوص مؤسسات آموزشی، پژوهشی و پارک‌های علم و فناوری	اهداف عالی نظام علوم، تحقیقات و فناوری (۸ مورد)
الف-۱	تحول در رشته‌ها، برنامه درسی و آموزشی از طریق ایجاد تطابق حداکثری رشته‌های تحصیلی با برنامه مأموریت‌گرایی و تهیه بسته‌های مأموریتی-آمایشی برای رشته‌های فعال (ابلاغی معاونت آموزشی)	۱- توجه به مزیت نسبی و نیازهای مهم مناطق در قالب مأموریت‌گرایی و آمایش سرزمین (آموزش، پژوهش و برون‌داد هدفمند)
ب-۱	اصل هدفمند شدن آموزش عالی در چارچوب آمایش آموزش عالی و ارتقای کمی و کیفی فعالیت‌های پژوهشی و فناوری مرتبط با مأموریت‌های تخصصی مؤسسه (تفکیک وظایف دانشگاه‌های دولتی، غیردولتی و عدم مجوز ورود به مأموریت‌های یکدیگر)	
ج-۱	توجه عملیاتی به مسئولیت اجتماعی و رضایتمندی مردم (ابعاد مختلف مسئولیت اجتماعی شامل انجام درست فعالیت در حوزه تعالی آموزش، پژوهش، فناوری، فرهنگ، کارآفرینی و اشتغال؛ دغدغه نسبت به تربیت دانش‌آموخته، پژوهشگر و فناور موفق؛ ارائه دانش مفید و خدمات کاربردی به جامعه و شهروندان؛ انجام فعالیت‌های خیرخواهانه مدنی؛ تلاش در جهت کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی؛ حفظ محیط زیست؛ رعایت اخلاق حرفه‌ای در تمامی امور؛ شفافیت عملکردی و ...)	
الف-۲	مناسب‌سازی سرانه فضاهای عمومی و اثربخشی اعطای امکانات فرهنگی، فوق برنامه، ورزشی، سلامت و رفاهی برای دانشجویان و پژوهشگران و یاوران علمی و اعضای هیأت علمی	۲- عدالت محوری در توزیع انواع منابع و امکانات
ب-۲	مناسب‌سازی سرانه فضاهای تخصصی کارگاهی و آزمایشگاهی برای پژوهشگران و یاوران	
ج-۲	هدفمند نمودن تخصیص منابع مالی و غیرمالی مؤسسه در زمینه کارکردهای آموزشی، پژوهشی، فناوری-نوآوری، دانشجویی، فرهنگی و ... متناسب با مأموریت‌های تخصصی و آمایشی و نیز کمیت و کیفیت خروجی دانشکده‌ها و پژوهشکده‌ها و مراکز رشد و ... در آنها	
د-۲	رشد فعالیت‌های مرتبط با مسئولیت اجتماعی مؤسسات (فعالیت‌های خیرخواهانه، کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی، کارآفرینی و اشتغال، حفظ محیط زیست)	
الف-۳	تحقق دانشگاه اسلامی در راستای تمدن‌سازی و حکمت‌بنیانی با مشارکت اعضای هیأت علمی، دانشجویان و یاوران علمی	۳- اعتلای هویت و اندیشه اسلامی-ایرانی
ب-۳	توسعه اثربخش رویکردهای بومی و کرسی‌های نظریه‌پردازی، آزاداندیشی و ترویجی	
ج-۳	ترویج مفاهیم قرآنی، زیست مومنانه و مبانی و اهداف انقلاب اسلامی در میان اعضای هیأت علمی، دانشجویان و یاوران علمی و ایجاد بستر مناسب برای ایفای نقش مطلوب آنها	

کد	جهت‌گیری‌های مورد انتظار وزارتخانه در خصوص مؤسسات آموزشی، پژوهشی و پارک‌های علم و فناوری	اهداف عالی نظام علوم، تحقیقات و فناوری (۸ مورد)
۳-د	تقویت و تسریع در تحول علوم انسانی و اسلامی و اتصال آن به چالش‌های اولویت‌دار اجتماعی و فرهنگی جامعه بر اساس اقتضانات خاص علوم انسانی اسلامی	
۳-ه	حمایت از برنامه‌های علوم انسانی اسلامی، زبان فارسی، تاریخ تمدن، حکمت و معرفت، مفاخر ایرانی و ایران‌شناسی از طریق اعزام اساتید، فرصت‌های مطالعاتی، برگزاری کرسی‌ها و دوره‌های مشترک، نشریات فارسی‌زبان نمایه شده در سطح بین‌الملل، انتشار آثار فاخر پژوهشی و ...	
۴-الف	دستیابی به مرجعیت علمی و برنامه‌ریزی جهت افزایش سرانه دانشمند، تولید علم، پروانه ساخت (راز نوشته) در ابعاد ملی و فرا ملی و کمک به ایجاد توأمان نظام ارجاع دهی و استنادات علمی و فناوری کشور و توسعه نشریات نمایه شده در پایگاه‌های بین‌المللی	
۴-ب	حمایت هدفمند و هوشمند برای ایجاد انگیزه جهت مشارکت فعال تر اعضای هیات علمی و دانشجویان و فناوران در زیست بوم کارآفرینی و خلاقیت و تسهیل و شتاب بخشی به ایجاد شرکت‌های دانش بنیان و فناور نوپا توسط دانشجویان و پژوهشگران و فناوران و اعضای هیات علمی	۴- مرجعیت علمی نافع و توانمندساز (تولید خدمت، ثروت و سرمایه از دانش)
۴-ج	تسهیل تجاری سازی دانش با حمایت اثربخش از ثبت اختراعات، ثبت نشان‌های تجاری، شرکت‌های زایشی و دانش‌بنیان و نیز صادرات کالا و خدمات دانش‌بنیان در راستای اولویت‌ها، نیازها و مسائل کشور	
۵-الف	تحول مهارت‌محوری در برنامه درسی و آموزشی از طریق بسته‌های مهارت‌آموزی، کارورزی و کاربایی دانشی در طول دوران تحصیل و دانش آموختگی و سربازی (مورد استفاده صنایع، نهادهای اجتماعی، شرکت‌های دانش بنیان و فناور)	
۵-ب	توسعه جامعه‌پذیری با حمایت از فعالیت‌های مشارکت جوینانه فرهنگی و اجتماعی ویژه دانشجویان، پژوهشگران، فناوران، اعضای هیات علمی و یاوران علمی در قالب انجمن‌های علمی، تشکل‌های دانشجویی، کرسی‌های آزاد اندیشی، ضیافت اندیشه اساتید، گروه‌های جهادی، اردوهای فرهنگی، رویدادهای هنری و امثال آن (جشنواره‌ها، سوگواره‌ها، همایش‌ها، مسابقات، فوق برنامه و ...)	۵- تربیت نیروهای متخصص، متعهد، خلاق، متخلق، ماهر و کارآفرین (با رویکرد شاگرد، فناور و نوآرپروری)
۵-ج	کارآمدسازی زیرساخت‌ها و مراکز هدایت شغلی و اجرای اقدامات تحولی و سیاست‌های بهبود اشتغال دانش آموختگان و پژوهشگران و فناوران	
۵-د	ارائه خدمات آموزشی، تخصصی، مشاوره‌ای، ترویجی با محوریت فناوری، نوآوری و کارآفرینی	

کد	جهت‌گیری‌های مورد انتظار وزارتخانه در خصوص مؤسسات آموزشی، پژوهشی و پارک‌های علم و فناوری	اهداف عالی نظام علوم، تحقیقات و فناوری (۸ مورد)
۵-ه	جذب، نگهداشت و هدایت استعدادهای درخشان و نخبگان به مشارکت در حل مسائل، اولویت‌ها و نیازهای علم و فناوری کشور	
۵-و	رشد اخلاق حرفه‌ای و هنجارهای حرفه‌ای گری در آموزش و پژوهش و فناوری (تأکید بر روح آزادی علمی در مؤسسات و جستجوی حقیقت و غلبه هنجارهای علمی و حرفه‌ای بر سایر ضد هنجارها)	
۶-الف	تقویت و توسعه زیست‌بوم فناوری، نوآوری و کارآفرینی	
۶-ب	زمینه‌سازی حرکت به سمت دانشگاه‌های نسل سوم و چهارم و تأکید بر اصل تقاضامحوری و ارتباط مؤسسات با جامعه و صنعت از مسیر هدایت پایان‌نامه‌ها، طرح‌های پژوهشی و بازنگاری رشته‌ها و برنامه‌های درسی و افزایش سهم آموزش‌های کاربردی و مهارتی در نظام آموزش عالی (به طور مثال طراحی بسته مهارتی-اشتغال‌پذیری و حمایت از رشته‌های تحصیلی طرف قرارداد با صنعت)	۶- کاربرد کردن، تقاضامحوری و تجاری‌سازی دستاوردها و محصولات علمی (تقویت ارتباط با صنعت و جامعه)
۶-ج	بازمهندسی و بازآرایی رشته محل‌های تحصیلی، ایجاد رشته‌ها و رشته گرایش‌های جدید تحصیلی به ویژه گرایش‌های میان رشته‌ای در فناوری‌های نوظهور، تحول آفرین و همگرا با هدف سوق دادن آنها به سمت حل چالش‌ها و اولویت‌های علم و فناوری کشور	
۶-د	تقویت زیست بوم علم تا عمل در حوزه علوم انسانی و علوم پایه بر اساس نیازهای فرهنگی، آمایشی، ماموریت دانشگاه‌ها، تقاضای بازار کار و مطالعات آینده‌پژوهانه	
۷-الف	بهبود تصویر و برند آموزش عالی کشور از منظر داخلی و بین‌المللی از طریق کیفیت‌بخشی به درونداها، فرایندها و برونداها و نیز اطلاع‌رسانی‌های واقعی دستاوردها (معرفی، انتشار و مستندسازی علم و فناوری)	
۷-ب	تسهیل شرایط جذب دانشجویان خارجی در دانشگاه‌های دارای ماموریت‌های بین‌المللی در جهت افزایش قدرت نرم ملی	۷- توسعه همکاری‌های الهام‌بخش بین‌المللی (دیپلماسی علمی، فناوری و نوآوری)
۷-ج	رونق همکاری‌های بین‌المللی از طریق تبادل دانشجو و استاد، بورس و فرصت مطالعاتی، مقالات مشترک، دوره‌های آموزشی مشترک، شعب برون‌مرزی، قراردادهای پژوهشی بین‌المللی، تفاهم‌نامه و حضور فعال در مجامع بین‌المللی و تخصصی	
۸-الف	توجه جدی به بهره‌وری و تعالی در حکمرانی داخلی مؤسسات (استقرار نظام بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد، بهره‌ورسازی کلیه فرایندهای اداری و خدماتی و مدیریتی، کارآمدسازی و اصول چابک‌سازی، تحول دیجیتال و هوشمندسازی، استقرار نظام‌های	

کد	جهت‌گیری‌های مورد انتظار وزارتخانه در خصوص مؤسسات آموزشی، پژوهشی و پارک‌های علم و فناوری	اهداف عالی نظام علوم، تحقیقات و فناوری (۸ مورد)
	داده و آمار یکپارچه، سازوکارهای نظارت و پایش، شفافیت عملکردی و مالی، تقویت سلامت اداری و سازمانی، شایسته‌گزینی و ...	۸- کیفی‌سازی ساختارها و نظامات و بهره‌ورسازی فعالیت‌های علمی، پژوهشی، فناوری و نوآوری
۸-ب	متنوع‌سازی منابع تأمین مالی، کاهش وابستگی به بودجه دولت و افزایش ضریب خوداتکایی و پایداری منابع مالی (سهام اعتبارات اختصاصی از محل درآمدهای اختصاصی، جلب مشارکت‌های ذینفعان، حامیان بیرونی و کمک‌های خیرین از کل اعتبارات)	
۸-ج	افزایش سهم درآمدهای پژوهش و فناوری از کل درآمد اختصاصی	
۸-د	کاهش سهم هزینه‌های پرسنلی (اعم از کارکنان، پرسنل شرکتی و اعضای هیأت علمی) از کل هزینه‌ها	
۸-ه	بهینه‌سازی شاخص‌های نیروی انسانی از قبیل نسبت دانشجو به استاد، دانشجو به کارمند، اعضای هیئت علمی به کل پژوهشگران، اعضای هیئت علمی به کارمندان، کارکنان به واحدهای فناور و ...	
۸-و	بهبود فرایندهای اداری و نظامات مدیریتی در جهت کاهش هزینه سرانه دانشجو و پژوهشگر و فناور	